

ZIVOTNÉ JUBILEUM VÝZNAMNÉHO VEDCA A PEDAGÓGA

V júli tohto roku sa dožíva životného jubilea jeden z najpoprednejších slovenských psychológov, univerzitný profesor PhDr. Tomáš Pardel, DrSc., riaditeľ Psychologického ústavu Filozofickej fakulty UK a vedúci Oddelenia všeobecnej psychológie Katedry psychológie FFUK v Bratislave.

Profesor Pardel pochádza z Oravy, narodil sa 19. 7. 1918 v Čimhovej, okres

Dolný Kubín. Jeho rodný kraj, prostredie, v ktorom vyrastal, prostý, pracovitý dedinský človek, s ktorým roky žil v tesnej blízkosti, formovali jeho ľudské vlastnosti, kvôli ktorým ho my, jeho

bývalí študenti i spolupracovníci, máme radi a vážime si ho. Jeho humánný prístup k človeku spolu s veľkou náročnosťou na vlastnú prácu i prácu iných, ochota vypočuť a poradiť v odborných i osobných problémoch, sú vlastnosťami skutočného vedca, pedagóga i komunistu.

Po maturite na gymnáziu v Trstenej odišiel prof. Pardel r. 1938 z Oravy na štúdiá do Bratislavy. Vysokoškolské štúdium ukončil r. 1943 doktorátom filozofie. Po skončení pracoval na Psychotechnickom ústave v Bratislave do r. 1947, potom odišiel na rok do Martina ako referent Psychologického odboru Matice slovenskej. Mládež a práca s ňou vždy priťahovala záujem prof. Pardela popri vedeckej práci. Už v r. 1946 vypracoval a odovzdal bývalému Povereníctvu pre Sociálnu starostlivosť v Bratislave *Návrh na zriadenie Ústavu pre sociálny výskum mládeže*. Po jeho zriadení odišiel do Hlohovca ako jeho riaditeľ a v tejto funkcii ostal až do reorganizácie sociálnej starostlivosti o mládež.

Z Hlohovca prešiel r. 1951 do Výskumného ústavu pedagogického v Bratislave a odtiaľ r. 1954 sa definitívne ujíma pedagogickej a výchovnej práce s vysokoškolskou mládežou. Najprv je to Vyššia škola pedagogická, potom Vysoká škola pedagogická a od r. 1959 Filozofická fakulta Univerzity Komenského, kde for-

moval budúcich pedagógov, psychológov, teoretikov a praktikov.

Profesor Pardel vysoko zdvihol náročnosť prípravy budúcich psychológov. Dokázal presvedčiť študentov, že iba ten sa môže v živote uplatniť, kto sa naučí systematicky a zodpovedne pracovať už počas štúdia. Nič neodpustil študujúcim na seminároch, čiastkových skúškach, štátniciach či rigorózach. Nič neprepáčil svojim aspirantom ani spolupracovníkom a všetci ho radi rešpektujeme, lebo je rovnako prísny aj k sebe. Jeho systematická vedecká, pedagogická, organizátorská i politická práca nám je vždy príkladom. Jeho ozajstný záujem o vedu, osobná zainteresovanosť o rozvoj marxistickej psychológie u nás vzbudzuje úctu k jeho práci i k jeho osobe.

Osobitne musíme vyzdvihnúť bohatú a obetavú organizátorskú činnosť profesora Pardela. Či už je to jeho dlhoročné pôsobenie vo výbore Slovenskej (i Československej) psychologickéj spoločnosti pri SAV v rôznych funkciách, vrátane funkcie predsedu SPS, alebo jeho aktívna organizátorská práca pri riadení štátneho plánu výskumu. Profesor Pardel sa ako prvý podujal organizovať a viesť štátnu úlohu medziodborového zamerania za spoluúčasti psychológov, sociológov, filozofov a estétov. Nie je možné vymenovať všetku činnosť profesora Pardela ako školiteľa, prednášateľa i odborného poradcu v najvyšších štátnych a stranických orgánoch.

Z pohľadu Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie si mimoriadne ceníme jeho členstvo vo Vedeckej rade ústavu, a tým aj aktívnu účasť na spoločenskej kontrole a usmerňovaní odbornej aktivity ústavu. Profesor Pardel vychoval nielen mnoho študentov, terajších úspešných pracovníkov ústavu, ale veľmi ochotne sa zúčastňoval aj na ich ďalšej výchove a vedeckom raste ako školiteľ aspirantov z radov pracovníkov ústavu.

Profesor Pardel venuje svoju pozornosť trom oblastiam: vývinovej psychológii, pedagogickej psychológii a všeobecnej psychológii. Doteraz publikoval 6 monografií, 2 monografie ako hlavný autor, 4 učebnice ako spoluautor, 13 knižných publikácií ako spoluautor, 30 štúdií a článkov a preložil 2 monografie. Náš výpočet nemôže byť úplný, lebo prof. Pardel ustavične tvorí a publikuje.

Už vo svojich prvých vedeckých prácach, spadajúcich do obdobia pôsobenia na Ústave pre sociálny výskum mládeže, zverejnil výsledky výskumu detí v pestúnskych rodinách a výskumu delikventnej mládeže. V neskorších rokoch zostal tomuto zameraniu na vývinovú a pedagogickú psychológiu verný po dlhší čas, o čom svedčí aj jeho spoluúčasť na monografiách *Ako vychovávať deti, Psychológia v obrazoch a príkladoch* a ďalšie.

Počas pôsobenia na Vysokej škole pedagogickej a na Filozofickej fakulte UK vznikli ďalšie závažné monografické práce profesora Pardela, z ktorých spomenieme: *Vývojové poruchy písanej reči a Pedagogická psychológia* (vyšla už v troch prepracovaných vydaniach). Prvá z nich je výsledkom dlhoročnej výskumnej činnosti profesora Pardela a je jedinou monografiou svojho druhu v našej odbornej literatúre. Učebnica pedagogickej psychológie slúžila dlhé roky ako jediná príručka učiteľom a vychovávateľom v ich pedagogickej práci a znamenala aj veľký teoretický prínos v rozpracovaní systému pedagogickej psychológie.

Novšie práce prof. Pardela, zamerané na oblasť regulácie správania, na problematiku motivačnej štruktúry, ale aj na rôzne oblasti všeobecnej psychológie i na kritiku buržoáznej psychológie znamenajú významný prínos v našej odbornej psychologickej tvorbe.

Z oblasti vývinovej psychológie publikoval množstvo významných štúdií i populárnych článkov. Uvádzame jeho dôležitejšie práce:

Príspevok k typologickému výskumu stredoškolskej mládeže. In: Pedagogický zborník, 1944, č. 1—2, s. 1—46.

Správa o prieskume pestúnskych rodín (Materiál predložený Povereníctvu sociálnej starostlivosti r. 1949/50).

Delikvencia nedospelých a mladistvých na Slovensku v rokoch 1938—1948. In:

Psychologické štúdie SAV I, 1956, s. 63—90.

K teoretickým otázkam problematiky vekových osobitostí. In: Zborník Psychologica XII/I, SPN, Bratislava 1961, s. 5—22.

Špecifickosť učenia u človeka a jeho zástoj pri utváraní osobnosti v ontogenéze. In: Zborník Psychologica XIII/II, SPN, Bratislava 1963, s. 9—18.

Problém regulácie a základné otázky vývinu psychiky v ontogenéze. In: Problémy psychológie dieťaťa a mládeže. SPN, Bratislava 1964, s. 37—43.

Psychológia a otázky výchovy. In: Súčasné problémy psychológie učenia a výchovy. SPN, Bratislava 1966, 437 s.

Pardel, T. — Hrabovský, M.: *Hodnotové orientácie u študujúcej mládeže a ich vzťah k niektorým osobnostným premenám.* In: Československá psychologie, 1. 9. 1975, č. 3, s. 285—288.

Nie je možné a nie je ani cieľom tohto príspevku zhodnotiť doterajšiu vedeckú a organizačnú činnosť univerzitného profesora Tomáša Pardela, DrSc. pri príležitosti jeho životného jubilea. Chceme iba vyjadriť našu úctu k významnému slovenskému vedcovi, odborníkovi v oblasti psychológie, ktorý v nej zaujíma popredné miesto nielen svojím vedeckým rozhľadom a odbornou tvorbou, ale aj neutíchajúcim organizačným entuziazmom pri jej odbornom riadení. Chceme vyjadriť svoju úctu k nemu ako k učiteľovi, ktorý vychoval a stále ešte vychováva celú plejádu budúcich psychológov a zúčastňuje sa aj na ich ďalšom vedeckom raste.

Želáme profesorovi Pardelovi do ďalších desiatok rokov života veľa tvorivých síl, zdravia a dobrej pohody, aby aj naďalej zvládol s takým entuziazmom ako doposiaľ úlohy, ktoré sa na neho kladú, a splnil ciele a predsavzatia, ktoré si sám vytýčil.

Ad multos annos.

M. Brožíková, K. Adamovič